

โครงการ ๑ หมู่บ้าน ๑ พ่อพันธุ์ดี

One Village One Big bull (OVB)

หลักการและเหตุผล

การผลิตโคเนื้อในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นของเกษตรกรรายย่อย จากสถิติศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์ ปี 2554 ประเทศไทยมีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อทั้งหมด 1,035,072 ครัวเรือน โคเนื้อจำนวน 6,583,106 ตัว โดยส่วนใหญ่ เป็นโคพันธุ์พื้นเมือง/โคลูกผสมพื้นเมือง จำนวน 4,649,656 ตัว คิดเป็น 71% โคพันธุ์/โคลูกผสมจำนวน 1,830,118 ตัว คิดเป็น 28% และโคขุนจำนวน 103,332 ตัว คิดเป็น 1% และจากจำนวนโคทั้งหมดมี โควัยเจริญพันธุ์อยู่ 2.02 ล้านตัว การดำเนินงานผสมเทียมโคเนื้อของกรมปศุสัตว์ ปี 2555 พบว่ามีเป้าหมายการให้บริการเพียง จำนวน 250,000 ตัว ลูกเกิด 150,000 ตัว คิดเป็น 60 % ซึ่งจะมีแม่โคอีกจำนวน 1.77 ล้านตัว ยังไม่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ทำให้เกษตรกรเสียโอกาสในการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อ ดังนั้นเพื่อให้มีการกระจายพันธุ์กรรมโคเนื้อพันธุ์ดีสู่เกษตรกรและเพิ่มโอกาสในการปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับลูกโคเนื้อจากการเพิ่มอัตราการผสมติดของแม่โคจากการผสมพ่อพันธุ์ดีและมูลค่าเพิ่มจากการปรับปรุงพันธุ์ด้วยโคพันธุ์ดีให้กับเกษตรกรตลอดจนใช้ผลพลอยได้จากการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อลดรายจ่ายจากการดำรงชีพในชุมชน ในลักษณะหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งฟาร์มโคเนื้อของเกษตรกรรายย่อย สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ จึงได้จัดทำโครงการ ๑ หมู่บ้าน ๑ พ่อพันธุ์ดีเพื่อกระจายพันธุ์กรรมโคเนื้อที่ดีสู่เกษตรกรขึ้นมา

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อกระจายพันธบัตรกรมที่ดินของโคเนื้อสู่เกษตรกร

- 2) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับโคเนื้อของเกษตรกร

- 3) เพื่อเพิ่มปริมาณโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคและรองรับการเปิดเสรีอาเซียน

เป้าหมาย

- 1) พื้นที่เป้าหมายหมู่บ้านที่มีเกษตรกรเลี้ยงแม่โคตั้งแต่ 50 ตัวขึ้นไป จำนวน 2,500 หมู่บ้าน

- 2) ผลผลิตโคลูกผสมที่เกิดจากการผสมด้วยพ่อพันธุ์โคเนื้อพันธุ์ดี คิดเป็นร้อยละ 80 จำนวน 100,000 ตัว

ภายใน 5 ปี

- 3) มีแปลงหญ้าสวนครัวเพิ่มขึ้น 12,500 แปลง ภายใน 5 ปี

- 4) จำนวนแหล่งเรียนรู้การปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น 125 แห่ง ภายใน 5 ปี

ตัวชี้วัด

หน่วยนับ

2556

2557

2558

2559

2560

รวม

1.จำนวนหมู่บ้าน (ฟาร์ม) ที่ได้รับพ่พันธุ์โคขุนี้ไปปรับปรุงพันธุ์

หมู่บ้าน (ฟาร์ม)

100

300

500

700

900

2,500

2.สนับสนุนพื่อโคเนื้อพันธุ์ดีของกรมปศุสัตว์

ตัว

100

300

500

700

900

2,500

3.จำนวนแม่โคเนื้อที่ได้รับการผสมกับพ่อพันธุ์

ตัว

5,000

15,000

25,000

35,000

45,000

125,000

4.จำนวนเกษตรกรที่ได้รับบริการปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อ

คน

500

1500

2500

3500

4500

12,500

5.จำนวนโคลูกผสมที่เกิดจากการปรับปรุงพันธุ์

ตัว

4,000

12,000

20,000

28,000

36,000

100,000

6.รายได้ที่เพิ่มขึ้น

ล้านบาท

16.8

50.4

84

117.6

151.2

420

7. จำนวนแปลงหญ้าสวนครัว

แปลง

500

1,500

2,500

3,500

4,500

12,500

8. จำนวนแหล่งเรียนรู้การปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อในหมู่บ้าน

แหล่ง

5

15

25

35

45

125

วิธีการดำเนินงาน

- 1) ประชุมหารือแนวทางปฏิบัติงานระดับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานกรมปศุสัตว์
- 2) ตั้งคณะทำงานเพื่อประสานแนวทางปฏิบัติ วิเคราะห์และประเมินผล
- 3) ทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างกรมปศุสัตว์ และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4) ประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆในการดำเนินงานเชิงบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่เป้าหมาย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง
- 5) การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบโครงการและจุดลงทะเบียนการเข้าร่วมโครงการ
- 6) คัดเลือกพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายที่อยู่นอกเขตการให้บริการผสมเทียม
- 7) คัดเลือกเกษตรกรผู้เลี้ยงแม่โคเข้าร่วมโครงการฯ โดยจัดตั้งในรูปกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ซึ่งจะต้องมีแม่โคอยู่ในกลุ่มไม่ต่ำกว่า 50 แม่ต่อพ่อพันธุ์ 1 ตัวและจัดทำข้อมูลพื้นฐาน ทะเบียนประวัติ ดิดเบอร์หู(NID)

8. 8)แม่โคต้องผ่านการตรวจโรคแท้งติดต่อและวัณโรค หากพบต้องคัดออกจากฝูงและขายเข้าโรงฆ่าสัตว์ (ทำการตรวจซ้ำทุกปี)
9. 9)เกษตรกรจะต้องทำแปลงหญ้าสวนครัวอย่างน้อยครึ่งไร่จนละ 1 แปลงโดยสำนักพัฒนาอาหารสัตว์จะสนับสนุนพันธุ์หญ้าตามความเหมาะสม
10. 10)สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์สงโคหย่านมเพศผู้ให้กับสำนักพัฒนาอาหารสัตว์นำไปเลี้ยงเพื่อใช้เป็นพ่อพันธุ์มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
11. 11)สนับสนุนพ่อโคเนื้อพันธุ์ดีของกรมปศุสัตว์ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมายพื้นที่โครงการ จำนวน 2,500 ตัวภายในระยะเวลา 5 ปี (สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์)
12. 12)สนับสนุนปัจจัยการผลิต (อาหารข้น แร่ธาตุ เวชภัณฑ์ ฯลฯ) มูลค่า1,500 บาท/ลูกโค 1 ตัว ให้เกษตรกรเมื่อมีลูกโคอายุครบ 1 เดือน(งบประมาณจากสำนักควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์)
13. 13)สนับสนุนของเหล็กบังคับสัตว์ 1 ชุดต่อแม่โค 50 ตัว
14. 14)สนับสนุนหญ้าแห้งคุณภาพดี 20 ฟ่อน/ลูกโค 1 ตัว ให้เกษตรกรเมื่อมีลูกโคอายุครบ 1 เดือน(งบประมาณจากสำนักพัฒนาอาหารสัตว์)
15. 15)ขึ้นทะเบียนลูกเกิดและเก็บข้อมูลโดยปศุสัตว์ตำบลแล้วรายงานให้จังหวัดทราบโดยมีเงินค่าติดตามตัวละ 200 บาท
16. 16)สำนักปศุสัตว์จังหวัดรายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคให้กรมฯและสำนักงานปศุสัตว์เขตทราบทุกเดือน
17. 17)สำนักงานปศุสัตว์เขตติดตามความก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาอุปสรรค
18. 18)สำนักส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ สำนักควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ ปศุสัตว์เขต ปศุสัตว์จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสานเรื่องการตลาดโดยให้ซื้อขายผ่านกลุ่มเกษตรกร
19. 19)จ้างหมานักวิชาการสัตวบาล จำนวน 5 ตำแหน่ง ประจำศูนย์ฯ/สถานีฯของสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ เพื่อติดตามโครงการฯ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

งบประมาณ

เงินงบประมาณ

ประมาณการค่าใช้จ่าย (บาท)

รวม

2556

2557

2558

2559

2560

งบดำเนินงาน

20,200,000

50,600,000

81,000,000

111,400,000

141,800,000

405,000,000

-ค่าตอบแทน/ค่าใช้สอยวัสดุ/ค่าสาธารณูปโภค/จ้างเหมาบริการ

5,000,000

5,000,000

5,000,000

5,000,000

5,000,000

25,000,000

-ค่าวัสดุการเกษตรแร่ธาตุ เวชภัณฑ์

6,000,000

18,000,000

30,000,000

42,000,000

54,000,000

150,000,000

-ค่าของบังคับสัตว์

2,000,000

6,000,000

10,000,000

14,000,000

18,000,000

50,000,000

-ค่าหญ้าแห้ง

6,400,000

19,200,000

32,000,000

44,800,000

57,600,000

160,000,000

-ค่าติดตามลูกเกิด

800,000

2,400,000

4,000,000

5,600,000

7,200,000

20,000,000

--	--	--	--	--	--	--	--

สถานที่ดำเนินการ

- โครงการนำร่อง 10 จังหวัดในปี 2555
- ลพบุรี สุพรรณบุรี สระแก้ว ร้อยเอ็ด ชัยภูมิ สกลนคร พิษณุโลก นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ กาญจนบุรี
- โครงการปกติ ปี 2556 – 2560
- ดำเนินการในพื้นที่ที่หน่วยบริการผสมเทียมไม่สามารถให้บริการได้

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม 2555 - กันยายน 2560

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) กระจายพันธุ์กรรมที่ดีของโคเนื้อของกรมปศุสัตว์สู่เกษตรกร

- 2) สามารถยกระดับสายเลือดโคพื้นเมืองซึ่งมีน้ำหนักหย่านมเฉลี่ยตัวละ 90 กิโลกรัม ขายได้เป็นเงิน 6,300 บาท เป็นโคเนื้อลูกผสมซึ่งมีน้ำหนักหย่านมเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ตัวละ 150 กิโลกรัม ขายได้เป็นเงิน 10,500 บาท ที่ราคา กิโลกรัมละ 70 บาท (คิดเป็นมูลค่าที่เพิ่มขึ้นตัวละ 4,200 บาท) ในระยะเวลา 5 ปี

มีลูกเกิด จำนวน 100,000 ตัว คิดเป็นเงิน จำนวน 420 ล้านบาท

- 3) ใ้ได้มูลสัตว์ คิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่าคั้วเรือนละ 2,000 บาท ในระยะเวลา 5 ปี จำนวน 12,000 คั้วเรือน คิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า 24 ล้านบาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์

